

Vatikanada Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombalarının açılışı olub

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak edib

Fevralın 23-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Vatikanada bərpə edilən Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombalarının açılışı olub.

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak edib.

Əvvəlcə Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Romadakı Massimo Sarayına gələrək burada Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombalarının bərpası ilə bağlı təqdimatda iştirak etdi.

Muzeyin direktoru Rita Paris Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanı və digər qonaqları salamladı.

Professor Fabrizio Biskonti Roma katakombalarının bərpasına göstərdiyi diqqətə görə Mehriban Əliyevaya xüsusi minnətdarlığını bildirdi. O, katakombaların tarixi bərədə məlumat verərək onların bütün xristian dünyası üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığını vurğuladı və bərəpə işlərindən sonra əldə edilən nəticələrin möhtəşəm olduğunu dedi. "Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə biz tarixi məkanı qoruya bildik", - deyən F.Biskonti iştirakçılara katakombalardakı freskaların mövzusu bərədə də məlumat verdi.

Sonra katakombaların bərpasından bəhs edən filmin nümayişi oldu. Filmdə bərəpə işlərinin gedişi və onun texniki-yaradıcı tərəfləri bərədə geniş məlumat verildi, Heydər Əliyev Fonduna dünya mədəni irsinin qorunmasında, həmçinin katakombaların bərpasındakı xidmətlərini görə minnətdarlıq ifadə olundu.

Vatikanın Mədəniyyət üzrə Pontifik Şurasının sədri kardinal Canfranko Ravazi Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombalarının dünya mədəniyyəti, xüsusilə də xristianlar üçün böyük mədəni dəyəri olduğunu vurğuladı. Müsəlman ölkəsi olan Azərbaycanın Heydər Əliyev Fondu isə bu mədəni dəyərin yaşamasına böyük dəstək verdi. Məhv olmaq təhlükəsi ilə üzlaşan katakombaların bərpası ilə bağlı bütün dünya xristianlarına müraciət etdiyini, lakin müsbət cavab almadığını deyən kardinal Ravazi yalnız Heydər Əliyev Fondunun bu çağırışa cavab verdiyini diqqətə çatdırdı.

Sonra Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva çıxış etdi. O, Azərbaycanın ünvanına səslənən xoş sözlərə görə bir daha təşəkkürünü bildirdi. Rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun dünya mədəni irsinin qorunmasındakı fəaliyyətindən danışan Mehriban Əliyeva ölkəmizin hər zaman dinlər və mədəniyyətlər arasında körpü olduğunu dedi. Bu gün də ölkəmizdə müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin sülh və mehribanlıq şəraitində yaşadıklarını vurğulayan Mehriban ƏLİYEVA dedi:

- Öziz mərasim iştirakçıları, ilk növbədə mən sizin hər birinizi salamlayıram. Bu gün bu mərasimdə bizimlə olduğunuza görə sizə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Mən layihənin belə gözəl təqdimatına görə sizə təşəkkür edirəm. Çox ətraflı və maraqlı təqdimat oldu. Heydər Əliyev Fondu haqqında və mənim fəaliyyətim bərədə deyilən sözlərə görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Azərbaycan ilə Müqəddəs Taxt-Tac arasında çox geniş qardaşlıq, dostluq, əməkdaşlıq qurulub. Heydər Əliyev Fondu ilə Vatikanın Mədəniyyət Nazirliyi arasında son illər humanitar sahədə olan əməkdaşlıq ümumi əməkdaşlığımızın bir hissəsidir. Mən bu əməkdaşlığın qurulmasında kardinal Ravaziyə xüsusi minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Son illər keçirilən bütün tədbirləri yenidən sadalayaq təkrarlamaq istəmirəm, amma qeyd etmək istəyirəm ki, bu əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsində hörmətli kardinal Ravazinin xüsusi rolu vardır. Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombalarının bərpası mərasimdə məhz kardinal Ravazi təklif etdi və biz bu layihəni birlikdə sona

çatdırdıq. 2014-cü ildə mənə həmin katakombaları görmək nəsib oldu və unudulmaz hisslər keçirdim. Orada aparılan bərəpə işləri ilə tanış oldum və həm müasir texnologiyalardan istifadə edildiyini, həm də orada işləyən insanların çox incə əl işlərini gördüm. Fərsətdən istifadə edərək katakombaların bərpasında əməyi olan hər bir insana, xüsusilə də professor Biskontiyə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Hörmətli dostlar, Azərbaycan əsrlər boyu müxtəlif mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların təması və ünsiyyət məkanı olmuşdur. Asiya ilə Avropa arasında yerləşən ölkəmizin mədəni müxtəlifliyinə bu coğrafi yerləşmə öz təsirini göstərib. Tarix boyu bu qədim torpaqda müxtəlif dinlərin, mədəniyyətlərin, etnik qrupların nümayəndələri sülh, qardaşlıq və hörmət şəraitində yaşayıblar. Minilliklərlə formalaşan bu ab-hava Azərbaycan cəmiyyətində qorunub saxlanılıb.

çellinio və Pietro katakombalarının bərpasına öz töhfəsini verib. Bərəpə işlərində əməyi olan hər bir insana bir daha dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Hörmətli kardinal Ravaziya bu əməkdaşlığa görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bizim gələcək əməkdaşlığımıza böyük ümidlərlə baxıram. Çox sağ olun.

Təqdimat mərasimindən sonra Mehriban Əliyeva Massimo Sarayında müzeyində saxlanılan şah əsərlərə tanış oldu. İtaliya paytaxtının ən məşhur muzeylərindən biri olan Massimo Sarayında klassik dünya incəsənətinin kolleksiyaları toplanıb. Müzeydə qədim Roma mədəniyyətinin miladdan əvvəl II əsrdən miladın V əsrinədək olan dövrdə aid heykəllərə, mozaikalara, sikkələrə və müxtəlif qızıl işləmələrə qorunur. Muzeyin önəmi burada tarix, mifologiya və qədim Romanın gündəlik həyatını eyni vaxtda vəhdətdə görməyin mümkünlüyüdür. Eyni zaman

bərəpə işləri ən yüksək səviyyədə icra olunub. Bərəpə zamanı innovativ metodlardan, müasir texnologiyalardan istifadə edilib.

Qeyd edək ki, Müqəddəs Marçellinio və Pietro katakombaları ən qədim xristian abidələri sırasında tarixi və memarlıq baxımından xüsusi yer tutur. Roma şəhərinin ətrafında yerləşən 60-a yaxın katakomba arasında məhz bu katakombalar xristian aləmi üçün ən mühüm və ən maraqlı abidələrdən hesab edilir. Aparılan bərəpə işləri Roma bədii irsinin ən gözəl nümunələri olan katakombaların əhəmiyyətini daha da artırıb. Əvvəllər Romada Müqəddəs Sebastian kilsəsinin altında yerləşən dəfn qalereyalarına katakombalar deyilirdi. Ümumilikdə ilkin xristianlıq dövründə ən məşhur katakombalar məhz İtaliyada olub. Mənbələrdə əsasən, Romadakı katakombalar çox qədim şəbəkəyə malikdir. Bu katakombaların uzunluğu 150-170 kilometr təşkil edir və burada, he-

sablamalara görə, 750 minə yaxın insan dəfn olunub. Katakombalar tikintisinin maraqlı üslubu ilə diqqət çəkir. Burada insanları cəmiyyətdə tutduğu vəzifə və mövqeyə görə dəfn edirdilər. IX əsrdən sonra Roma katakombalarını ziyarət edənlərin sayı azalıb. Demək olar ki, 600 il onlar haqqında məlumat olmur. XVI əsrdə katakombaların araşdırılmasına yenidən başlanılır. 1578-ci ildə yazıtı aparən fəhlələr üzərində yazı və şəkillər olan daş plitələr rast gəlinir. Bu hadisə Roma katakombalarının mövcudluğu bərədə ictimaiyyətə yenidən məlumat verir.

Katakombalarda araşdırma işləri XIX əsrdən etibarən yenidən genişlənir. Tarixi mənbələrdə əsasən, katakombalar II-IV əsrlərdə xristianlar tərəfindən dini ayinlərin icrası və dəfn mərasimləri üçün istifadə olunub. Təbii ki, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən katakombaların bərpası ilə bağlı layihənin icrası xristian aləminin müqəddəs abidələrinə müsəlman dünyasının töhfəsi kimi də qiymətləndirilir. Belə ki, müsəlman ölkəsində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Fondunun xristian aləminin incəsənəti və mədəni dəyərlərinə verdiyi bu töhfə Roma tarixində ilk hadisədir və bu da ölkəmizin dinlər və mədəniyyətlər arasında oynadığı tarixi roldan qaynaqlanır.

Xatırladaq ki, müqəddəs Roma katakombalarının bərpası Heydər Əliyev Fondu ilə Müqəddəs Taxt-Tac arasında 2012-ci ildə imzalanmış ikitərəfli sənəd əsasında həyata keçirilir. İtaliya mətbuatı və ictimaiyyəti tərəfindən fondun verdiyi dinlər və mədəniyyətlər arasında dialoqun inkişafına verilən ən önəmli töhfələrdən biri kimi qiymətləndirilir.

Sonda mərasim gələnlər və kardinal Ravazi bir daha Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevaya bu xeyirxah fəaliyyətinə görə minnətdarlıq etdilər.

Məqsud DADAŞOV, AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri

Azərbaycan bu gün çoxmillətli, çoxkonfessiyalı ölkədir və yenə də tolerantlıq və dözümlülük ideyaları cəmiyyətdə çox güclüdür. Ölkəmizdə heç vaxt dini zəmində qarşıdurma olmayıb və olmayacaq. Azərbaycan dövlətinin siyasəti ondan ibarətdir ki, dini münasibətlər çox sağlam zəmində qurulub. Biz bütün dini tədbirləri, bayramları birgə keçiririk. Bizim din xadimlərimiz hər zaman birlik nümayiş etdirir. Əlbəttə, cəmiyyətdə hökm sürən tolerantlıq və dözümlülük ab-havası Azərbaycan xalqının yaşayış tərzidir.

Öfslər olsun ki, son zamanlar dinlərarası münasibətlərdə böhran yaşanır. Biz islamofobiya, ksenofobiya, antisemitizm kimi meyillərin güclənməsini görürük. Dini zəmində qanlı toqquşmalar, münacişələr baş verir. Minsiz günahsız insan həlak olur, milyonlar insan öz doğma yurdlarını tərk edib qaçqın və məcburi köçkün həyatı sürməyə məcbur qalır. Eyni zamanda, sərhədlər bağlanır, antimigrant meyil-

ləri güclənir. Əminəm, bu hallar bizim hər birimizi narahat edir və bu gün Azərbaycan dünyaya mesajı ondan ibarətdir ki, multikulturalizm mümkündür. Azərbaycan müştəhəddə olduğumuz kimi, müxtəlif dinlər və millətlərə mənsub olan insanlar, müxtəlif mədəniyyətlərin nümayəndələri birgə sülh və qardaşlıq şəraitində yaşaya bilərlər. Azərbaycan müsəlman aləminin ayrılmaz bir hissəsidir. Eyni zamanda, biz Avropa ölkələri ilə güclü əlaqələr birləşdiririk. Biz siyasi, iqtisadi, enerji, humanitar sahələrdə əməkdaşlıq qurmuşuq. Azərbaycan həm İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına, həm də Avropa Şurasına üzv olan nadir ölkələrdən biridir. Bu il ölkəmizdə "Multikulturalizm ili" elan olunub və aprel ayında Bakıda BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu keçiriləcək.

2015-ci ildə Azərbaycanın paytaxtı Bakıda ilk Avropa Oyunları böyük uğurla keçirildi. Bu Oyunlarda Avropanın 50 ölkəsini təmsil edən 6 mindən çox idmançı iştirak

etdi. 2017-ci ildə Bakı IV İslam Həmrəylik Oyunlarına evsahibliyi edəcək. Bu, bizim Qərb və Şərq dəyərlərinə eyni mövqedən birləşməyimizin və ayrı-seçkilik etməməyimizin sübutudur.

Hörmətli qonaqlar, mən çox şadam ki, bu gün biz bir layihəni başa çatdırırıq, eyni zamanda digər layihəyə startı mövqedən birləşməyimizin və ayrı-seçkilik etməməyimizin sübutudur.

Girişdə katakombaların müasirləşdirilməsi, mənşələri, ən xeyirxah formasıdır. Mən bu gün fəxr edirəm ki, Azərbaycan dövləti xristian abidələri sırasında öz tarixi və mədəni dəyəri ilə xüsusi yer tutan Müqəddəs Mar-